

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Іноземна мова з методикою навчання: Російська мова»

для студентів

спеціальності 013 Початкова освіта
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 013.00.01 «Початкова освіта»

Київ – 2019

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти Програма <u>Р 133/19</u> <i>Жильцов</i> (підпис) (прізвище, ініціали) « » 20 <u>19</u>
--

Розробник:

Прошкуратова Тамара Сергіївна, доцент кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Прошкуратова Тамара Сергіївна, доцент кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол № 6 від 09 січня 2019 року

Завідувач кафедри Г.Л. Бондаренко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 013.00.01
«Початкова освіта»

«09» січня 2019 р.

Гарант освітньо-професійної програми 013.00.01 «Початкова освіта»

 Г.Л. Бондаренко

Робочу програму перевірено

«31» серпня 2019 р.

Заступник директора М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р. Протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
<i>«Іноземна мова з методикою навчання: Російська мова»</i>		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2 / 60	
Курс	2	
Семестр	4	
Кількість змістовий модулів із розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	28	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – підготовка майбутніх учителів початкової школи до організації освітнього процесу вивчення російської мови; формування професійної готовності до моделювання та проведення навчальних занять із російської мови в початковій школі; формування й удосконалення комунікативних умінь і навичок майбутніх педагогів.

Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіння дидактико-методичними знаннями й уміннями з навчальної дисципліни;
- формування готовності майбутнього вчителя до вирішення завдань щодо навчання молодших школярів фонетики, лексики, граматики, правопису російської мови;
- опанування сучасними традиційними й інноваційними технологіями навчання російської мови в початковій школі;
- ознайомлення з чинними програмами, навчально-методичними комплектами з російської мови для початкової школи;
- оволодіння ефективними методами і прийомами, засобами навчання, формами організації навчальної діяльності молодших школярів на навчальних заняттях із російської мови;

- формування у студентів умінь планувати роботу з російської мови, моделювати та проводити навчальне заняття з російської мови, здійснювати контроль й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів;
- здобуття навичок самостійного опрацювання науково-методичної літератури, вивчення досвіду вчителів і застосування на практиці досягнень сучасної методики російської мови.

3. Результати навчання за дисципліною:

- знання із психології, педагогіки та фахових методик навчання, достатні для успішної діяльності під час навчання російської мови;
- знання змісту та вимог навчальної програми з російської мови для учнів 1 – 4 класів у відповідності з вимогами Державного стандарту початкової освіти;
- уміння аналізувати зміст сучасних підручників з російської мови та читання;
- уміння застосовувати методи та прийоми навчання молодших школярів російської мови та читання, виховання та розвитку особистості учня, високої культури мовлення;
- володіння формами планування та проведення навчальних занять різних типів;
- уміння застосовувати в освітньому процесі досягнень сучасної методики навчання російської мови;
- здатність розробляти плани-конспекти навчальних занять і виховних заходів для початкової школи, визначати їхнє навчально-методичне забезпечення, вміння застосовувати сучасні ІКТ;
- уміння опрацьовувати інформаційні джерела для ознайомлення з перспективними педагогічними технологіями і методикою їх упровадження на уроках російської мови в початковій школі;
- здатність забезпечувати інтеграцію з іншими предметами;
- здатність працювати як самостійно, так і в команді, демонструючи якості лідерства, вміння ефективно спілкуватися й досягати очікуваний результат.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна					Модульний контроль	Самостійна
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні		
Змістовий модуль 1. Російська мова і культура мовлення							
Тема 1. Вступ. Сучасна російська мова. Культура мовлення. Норми усного та писемного мовлення	6	4	2				4
Тема 2. Орфоєпія. Орфографія та пунктуація. Лексичні та фразеологічні норми	4			2	2		5
Тема 3. Морфологія. Морфологічні норми. Синтаксис	4		2	2			5
Модульний контроль	2					2	
Разом	16	4	4	4	2	2	14
Змістовий модуль 2. Методика російської мови як іноземної							
Тема 4. Предмет, завдання та цілі вивчення курсу методики навчання російської мови. Основні форми організації навчання російської мови в початковій школі	4	2	2				4
Тема 5. Методика навчання лексики, граматики, орфографії	6			4	2		5
Тема 6. Особливості організації освітнього процесу на уроках російської мови в початковій школі	4		2		2		5
Модульний контроль	2					2	
Разом	16	2	4	4	4	2	14
Усього	60	6	8	8	6	4	28

Змістовий модуль I.**Російська мова і культура мовлення****Тема 1. Вступ. Сучасна російська мова. Культура мовлення. Норми усного та писемного мовлення**

Навчання російської мови як іноземної. Мова як відображення культурних цінностей народу. Країнознавство та лінгвокраїнознавство: відмінність методики, прийомів і способів подання навчального матеріалу. Мова як джерело лінгвокраїнознавчої інформації. Національно-культурна семантика лексики, фразеології, афористики. Слова з культурним компонентом у російській мові: безеквівалентні, фоніві і конотативні.

Рекомендовані джерела

основні: [1,4,7];

додаткові: [6,7,8].

Семінарське заняття 1. Сучасна російська літературна мова. Культура мовлення

Тема 2. Орфоєпія. Орфографія та пунктуація. Лексичні та фразеологічні норми
 Норми вимови голосних. Російський алфавіт. Стилїстичні недолїки в звуковій організації мовлення. Принципи російської орфографії. Алгоритм роботи з орфограмами. Орфографічний мінімум. Принципи російської пунктуації. Алгоритм роботи з пунктограми. Лексичні помилки. Сміслова точність мовлення. Оцінка слововживання. Лексична сполучуваність. Використання фразеологізмів. Прийоми авторського перетворення фразеологізму.

Рекомендовані джерела

основні: [1,4,7];

додаткові: [6,7,8].

Практичне заняття 1. Норми усного та писемного мовлення. Орфоєпія, орфографія та пунктуація

Лабораторне заняття 1. Лексичні та фразеологічні норми

Тема 3. Морфологія. Морфологічні норми. Синтаксис

Морфологія як розділ граматики. Предмет і завдання морфології. Самостійні частини мови (іменник, прикметник, дієслово, числівник, займенник, прислівник). Службові частини мови (прийменник, частка, сполучник).

Рекомендовані джерела

основні: [1,4,7];

додаткові: [6,7,8].

Семінарське заняття 2. Морфологія. Морфологічні норми. Синтаксис

Практичне заняття 2. Морфологія. Морфологічні норми. Синтаксис

Змістовий модуль 2. Методика російської мови як іноземної

Тема 4. Предмет, завдання та цілі вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова з методикою навчання: Російська мова». Основні форми організації навчання російській мові в початковій школі

Вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова з методикою навчання: Російська мова». Зміст навчальної дисципліни «Іноземна мова з методикою навчання: Російська мова». Загальна характеристика його основних розділів. Лінгвістичні основи російської мови. Загальна характеристика основних мовних понять. Поняття про мовні одиниці різних рівнів.

Поняття про принципи навчання російської мови. Класифікація принципів навчання російської мови. Поняття про загальнодидактичні принципи навчання російської мови. Поняття про специфічні методичні принципи навчання російської мови.

Класифікація методів навчання російської мови.

Поняття про форми організації навчальної діяльності учнів на уроках російської мови. Загальна характеристика засобів навчання російської мови. Поняття про освітні технології навчання і застосування їх на уроках російської мови в початковій школі. Психолого-педагогічні умови впровадження освітніх технологій в освітньому процесі початкової школи на уроках вивчення російської мови.

Основні поняття теми: принципи навчання, методи і прийоми навчання, форми навчання, засоби навчання, освітні технології навчання.

Рекомендовані джерела

основні: [1,2,3,5];

додаткові: [1-5].

Семінарське заняття 3. Формування комунікативної компетентності у взаємозв'язку з навчанням видам мовленнєвої діяльності

Тема 5. Методика навчання фонетики, граматики, лексики та орфографії

Обсяг фонетичного матеріалу для початкового етапу. Вступно-фонетичний курс. Супровідний фонетичний курс. Постановка звуків. Система наголосу. Інтонаційні конструкції. Система фонетичних вправ.

Відбір навчального граматичного матеріалу. Основні принципи організації граматичного матеріалу: комплексність, концентризм, «від легкого до складного». Узагальнення та систематизація вивчених граматичних явищ. Взаємозв'язок граматики й лексики. Навчання лексики й морфології на синтаксичній основі. Пропозиція як

одиниця навчання. Види граматичних вправ. Складання плану-конспекту фрагмента заняття з граматичною спрямованістю.

Лінгвістичні основи навчання лексики. Лексична система російської мови. Лексикологія. Словники. Лексичний мінімум. Завдання навчання лексики на початковому етапі. Основні етапи роботи над новою лексикою (презентація, закріплення, активізація). Прийоми навчання лексики. Словотвірний аналіз. Переклад. Використання наочності й ТЗН. Типи лексичних вправ. Планування та організація лексичної роботи на уроці. Тематична лексика. Активний і пасивний словник учнів. Аналіз способів презентації лексики в РМДВ. Інтерференція рідної мови, шляхи її попередження й подолання. Складання плану-конспекту фрагмента заняття із введення, закріплення та активізації лексики.

Рекомендовані джерела

основні: [1,2,3,5];

додаткові: [1-5].

Практичне заняття 3. Методика навчання фонетики

Практичне заняття 4. Методика навчання орфографії та синтаксису

Лабораторне заняття 2. Методика навчання лексики та морфології

Тема 6. Особливості організації освітнього процесу на уроках російської мови в початковій школі

Сучасний урок російської мови в початковій школі. Вимоги до сучасного уроку російської мови. План-конспект уроку російської мови в початковій школі.

Загальна характеристика уроку російської мови в початкових класах. Основна мета уроку російської мови. Навчальна, розвивальна і виховна цілі уроку російської мови. Вимоги до уроку російської мови в початковій школі. Цілеспрямованість уроку. Структура уроку російської мови. Логічна побудова уроку. Система методів, прийомів і форм організації навчальної діяльності учнів на уроках російської мови. Система мовно-мовленнєвих вправ. Розвиток критичного мислення і мовлення на уроках російської мови.

Формування прийомів логічного мислення на уроках російської мови (вміння аналізувати, зіставляти, порівнювати, синтезувати, встановлювати спільне і відмінне в аналізованих мовних явищах, узагальнювати, класифікувати, доводити, аргументувати). Формування вмінь самостійно працювати, набувати знання, користуватися книгою як джерелом знань, орієнтуватися в матеріалі підручника, користуватися довідковим матеріалом на уроках російської мови.

Самостійна творча робота на уроці російської мови. Забезпечення принципу диференційованого навчання, індивідуалізації завдань. Дотримання принципу міжпредметних зв'язків. Забезпечення гігієнічних вимог до організації уроку російської мови.

Рекомендовані джерела

основні: [1,2,3,5];

додаткові: [1-5].

Семінарське заняття 4. Типи уроків російської мови в початковій школі

Лабораторне заняття 3. Сучасні технології навчання російської мови в початковій школі

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	1	1
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2
Відвідування лабораторних занять	1	1	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	1	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом	15	92	15	107
Максимальна кількість балів		199			
Розрахунок коефіцієнта		1,99			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Кількість балів
1	Норми графіки і каліграфії в російській мові. Система пунктуаційних правил російської мови. Норми вимови голосних. Російський алфавіт. Стилiстичні недоліки в звуковій організації мови Лексичні помилки. Сміслова точність мови. Використання фразеологізмів.	7	5
2	Морфологія. Синтаксис	7	5
3	План-конспект заняття (методика навчання фонетиці, лексиці, граматиці; тема на вибір студента)	3	5
4	План-конспект заняття (методика навчання морфології, синтаксису; тема на вибір студента)	4	5
5	Підготувати та презентувати «Сучасні технології навчання російської мови в початковій школі»	7	5
	Разом	24	65

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання
Модульний контроль здійснюється у формі тестування.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання
Семестрове оцінювання здійснюється у формі інтегрованого заліку з дисципліни «Іноземна мова з методикою навчання: Російська мова».

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом 60 год.: лекції – 6 год., практичні заняття – 8 год., семінарські заняття – 8 год., лабораторні заняття – 6 год., самостійна робота – 28 год., модульний контроль – 4 год.

Модуль	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				
Назва модуля	Російська мова і культура мовлення				Методика російської мови як іноземної				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми лекцій	Вступ. Сучасна російська мова. Культура мовлення. Норми усного та писемного мовлення	Орфоепія. Орфографія та пунктуація. Лексичні та фразеологічні норми		Морфологія. Морфологічні норми. Синтаксис	Предмет, завдання та цілі вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова з методикою навчання: Російська мова». Основні форми організації навчання російській мові в початковій школі	Методика навчання фонетики, граматики, лексики та орфографії			Особливості організації освітнього процесу на уроках російської мови в початковій школі
Теми семінарських занять	Сучасна російська літературна мова. Культура мовлення			Морфологія. Морфологічні норми. Синтаксис	Формування комунікативної компетентності у взаємозв'язку з навчанням видам мовленнєвої діяльності				Типи уроків російської мови в початковій школі
Теми практичних та лабораторних занять		Норми усного та писемного мовлення. Орфоепія, орфографія та пунктуація	Лексичні та фразеологічні норми	Морфологія. Морфологічні норми. Синтаксис		Методика навчання фонетики	Методика навчання орфографії та синтаксису	Методика навчання лексики та морфології	Сучасні технології навчання російської мови в початковій школі
Самостійна робота	10 балів				15 балів				
К-сть балів за модуль	92 бали				107 балів				
МКР	25 балів				25 балів				
Підс. Контроль Розрахунковий коефіцієнт	Залік $199/100 = 1,99$								

Рекомендовані джерела

Основні

1. Бакичева Н. В. Теоретические основы и методика филологического образования младших школьников / Н. В. Бакичева. – М.: Флинта-Наука, 2011. – 272 с.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти. <http://dano.dp.ua/attachments/article/303/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82%20%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf>
3. Коваль А.П. Методика преподавания русского языка в школах с украинским языком обучения. / А.П. Коваль – К. : «Освіта», 2002. – 311 с.
4. Маслов В. Г. Культура речи: Учебное пособие / В. Г. Маслов. – М. :Флинта, Наука, 2010. – 160 с.
5. Навчальні програми - <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
6. Пахненко И.И. Методика преподавания русского языка в начальной школе с укр. языком обучения. / И.И. Пахненко – Сумы: «Университетская книга», 2012. – 336 с.
7. И.Н. Лапшина. Теория и практика начального обучения русскому языку в школах с украинским языком обучения. Учебное пособие в 2-х частях. / И.Н. Лапшина – Винница., 2011 – 194 с.

Додаткові

1. Анисимова В.А. Русский язык: 3 класс: учебник для общеобразовательных учебных заведений с обучением на украинском языке. / В.А. Анисимова – К. : Ирпень: Перун, 2010. – 153 с.
2. Анисимова В. А. Русский язык: 4 класс: учебник для общеобразовательных учебных заведений с обучением на украинском языке. / В.А. Анисимова – К. : Ирпень: Перун, 2010. – 176 с.
3. Гудзик И.Ф. Новое в предмете требует новых способов усвоения. Характеристика методов обучения русскому языку с учетом компетентной ориентированности образования. / И.Ф. Гудзик // Русская словесность в школах Украины. – 2007. – № 1. – С. 2 – 6.
4. Лапшина И.Н., Зорька Н.Н. Русский язык: 1 класс: учебник для общеобразовательных учебных заведений с обучением на украинском языке. / И.Н. Лапшина, Н.Н. Зорька. – К. : «Освіта», 2012. – 176 с.
5. Лапшина И.Н., Зорька Н.Н. Русский язык: 2 класс: учебник для общеобразовательных учебных заведений с обучением на украинском языке. / И.Н. Лапшина, Зорька Н. – К. : «Освіта», 2013. – 176 с.
6. Боженкова Р.К. Русский язык и культура речи: Учебное пособие для студентов

высших учебных заведений. / Р.К. Боженкова, Н.А. Боженкова. – М.: Вербум-М, 2004.

7. Иванова Т.Ф. Новый орфоэпический словарь русского языка. Произношение, ударение, грамматические формы. Изд. 3-е, стереотипное.– М.: 2006.
8. Культура устной и письменной речи делового человека: Справочник. Практикум. / Н.С.Водина, А.Ю.Иванова, В.С.Клюев и др.; – М.: Флинта: Наука, 2002.